

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 88. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
mau: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiiu la espeditor'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
contra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiiu este pe ann 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de ann 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiiu, in 7/19 Novembre 1865.

tru provinciile din Monarchia pe ann ann
8 fl. era pe o jumetate de ann 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe ann 12
pe 1/2 ann. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
nici, pentru doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Escelenti'a Sea Preasantitulu Archiepiscopu si Metropo-
litu Andreiu Baronu de Siagun'a, au plecatu
Joi in 4 Novembre la 1 ora dupa amedi la Clusiu.

Sabiiu in 6 Novembre. In dilele acestea au plecatu
parte, parte au trecut pe aici, deputati si regalisti catra Clusiu.
Mare voru fi toti adunati acolo ca sa ia de nou sortea ace-
stei patrii la discussiune.

Sa ne desbracam pe unu momentu de ideile ce ni le
producu corespundintele primite de prin tiera, si sa dicemu ca
acelea nu pot fi aduse (?) nice intru un'a combinatiune cu
cele ce au sa urmeze in sala redutei clusiane, unde nu are a
se reproduce dara a se produce istoria; dar sa ne familiarisamu
mai bine cu ideile acestui cuventu insemnatu istoria, carea
va avea sa judece cu critica aspra si fara partin're pote tota
silab'a ce va cadea acolo in favorea seu defavorea acestei pa-
trii, si sa ne intrebamu, ca ore fratii Magiari, cari vor-
bescu atat'a de fericirea patriei, ei carii, nu vremu sa pome-
nimu cum si in ce modu, suntu astadi in majoritate impuna-
toare pe bantele acele, pe cari se creaza istoria mai multoru
natiuni, voru lucra ei asi'a de cu tactu, cu consciinta politico
istorica, incatu noi, cari parte mare ne vedemu eschisi prin le-
gea din 1791 sa potemu vorbi celu putinu cum vorbea densii
despre noi in nr. 106 din Kol. Közl. 1863.

Noi marturisimu dicea „K. K.“ ca purtarea Romani-
loru incatu ne privesce pre noi e demna de pretiuitu. Noi ve-
demu simtieminte constitutionali inrudite sangelui nostru la
acelu poporu, carele dorere! partea cea mai mare au statu
afara de barierele ardelene. Acest'a e cu atat'a mai frapantu,
pentruca scie sa simta valoarea acelei constitutiuni, carea in-
catu lu atinge nu-i face alt'a decatu i invia suvenirea unei
servituti indelungate.“

Lucruri neglese de seculi pe terenulu consciintei politico-
istorice au densii sa le faca bine. Cum voru corespunde
missiunei, carea si o aroga mai exclusivu stesi vomu
vede in dilele cele mai deapropo. Ii vomu admira deca vomu
vede ca au avutu numa'i ambitiunea de a seversu mai multu sin-
guri actele cele mari si de insemnate, dreptu sacrificiu de es-
piatiune pentru trecutu; ni-aru parea inse forte reu candu
s'aru pute repeti iarasi cuvintele unui publicistu francezu:
Triste neintelegeri! ce loveau cu drepta pedesda inderet-
nic'a mandria a Magiariloru, dar cari . . impedecau, amu
dice noi, totodata caus'a poporeloru!

Dar Romanulu are unu caracteru generosu, elu apara la
tempu de nevoia si pre celu ce lu asupresce. Acest'a ni o
testeza si „Kol. Közl. in citatulu de mai susu. Si ca atare
elu nu ascepta gratia decatu detorea conlucrare a natiuniloru so-
rore. Suntu, ce e dreptu putini barbati de ai nostri, cari potu intra
de astadata pe aren'a de lupta, in sa credemu ca voturile loru voru
fi ponderose, deca nu numeroase si credemu mai departe,
ca va fi intre densii strict'a solidaritate, afara de unulu,
pre carele noi nu voimu, fiindu si elu alu nostru, alu
numi fiulu perdiarei, ci din punctulu nostru de vedere, alu
nepricipere!

Regalistii Conchiamati la diet'a transsilvana din
Clusiu de catra regele si marele Principe prin Guberniulu r.
alu tieriei intru intielesulu legiloru vechi si alu vechiului usu si
primira asi'a numitele litera e regales sub dat'a din 25
Oct. a. c. si prevediute cu sigilulu celu mare imperatescu.

Eata cuprinsulu acelu literae:
„28,563—1865.

„In numele Maiestatii Sele ces. si apostolice regesci
Marele Principe alu Transsilvaniei, Comitele Secuiloru pre-
gratosulu nostru Domnitoriu.“

„Onoratului Domniu

„Cu preinaltulu rescriptu regescu din 1 Septembre a. c.
Nr. anl. 3853 publicatu cu ordinatiunea guberniala din 12
ale acelei luni Nr. 25,183 si alaturatu aici intr'unu exemplariu
tiparitu,— s'au induratu Maiestatea Sea c. r. apost. a convo-
ca diet'a constitutionala a Marelui Principatu Transsilvaniei,
constituinda dupa art. de lege XI din annu 1791 pe 19 Nov.
a. c. in liber'a cetate regia Clusiu, si cu preinalt'a Sea deei-
siune din 19 a lunei curente a Te dehumu pe on. Domni'a Ta
de regalistu la acesta dieta. Deci on. Dni'a Vostra sunteti
prin acest'a in urmarea demandarei preinalte invitati, ca sa
cumpareati la diet'a conchiamata pe diu'a si in loculu mai susu
si se luati parte la pertractarile acelei'a.

Din siedinti'a reg. Guberniu transsilvanu tiena in Clusiu
in 25 Octobre 1865.

Cronneville m. p.

A. Kedves m. p.

secretariu.

Representatiunea natiunei sasesci.

(Continuare din nr. premergatoriu.)

In urm'a p. n. rescriptu din 21 Aprile 1863. s'a convo-
catu diet'a la Sabiiu si de orece nu esista alta basa legala si
aplicabila, asi'a pentru casulu acest'a s'a emisu o ordine noua
de dieta si de afacerile acelei'a.

Pre langa alte multe inca precum vati induratu si Maie-
statea Vostra a Ve esprime in memorabilulu rescriptu saluta-
toriu din 15 Iunie 1863 catra diet'a acest'a,— in urm'a ster-
gerei positiunei esceptiunale a nobilimei, a roboteloru a servi-
tieloru tierenesci si a statorirei de obligaminte si drepturi ce-
tatienesci egale pentru tote clasele locuitoriloru tieriei,— fu asi'a
de esentialminte schimbata, cu deosebire acea parte a constitu-
tiunei vechi a marelui Principatu Transilvaniei, carea se referesce
la compunerea dietei, incatu o dieta convocata pe basa art.
XI. din an. 1794, prin carea cea mai mare parte a poporulu
aru fi eschisa dela esercearea de drepturi politice, nu aru pu-
tea fi privita de o astfelu de adeverata representatiune a in-
tregei populatiuni a tieriei, fara de distingere dupa nascere,
stare, natiunalitate si religione, in carea sa fia inlocuita acea
vadia morala, de lipsa de o parte la deslegarea afaceriloru
Transsilvaniei spre indestularea tuturoru natiuniloru care o
locuiescu, iara de alta parte spre a se pune in lucrare tendin-
ti'a cea parintesca, a coronei in privinti'a relatiuniloru ei ca-
tra monarhi'a intr'ega, espressa de repetite ori.

Insufletiti in mesura egala de semtiementulu de loialitate
si de dorinti'a de stari constitutionale, nu s'a retinutu nici unu
cercu alegatoriu dela tramitarea de deputati la acesta dieta si
deca alesii unoru cercuri alegatore nu au intratu in dieta si
deca unii din acei barbati, pre cari i-au fostu chiamatu incre-
derea coronei nu au urmatu provocarei monarhului loru, re-
presentantii adunati ai tieriei au trebuitu sa deplanga lipsirea
mai multoru patrioti esperti din sirurile poporeloru surori, n'au
potutu vedea in sa intr'acesta o pedeca pentru ocuparea de
pertractarile loru.

Deplin'a incredere carea Vi o au oferitu Maiestatii Vo-
stre corpulu legislativu alu tieriei prin preumilit'a sea adresa
din 21 Augustu 1863 Vati induratu a o resolve prin pregrati-
osulu rescriptu din 5 Septemvre 1865 cu cuvintele:

„In pertractarile de pana cum ale dietei ati aretatu inibi-
tiloru Credinciosi, ca cunosceti bine starea lucrului, necessita-
tea si folosele unei deslegari norocose, ca a-ti petransu insem-
natatea si ponderositatea propusetiuniloru de legi, pre care
le-amu datu sa Vi se impartiasca. A-ti doveditu judecata
matura, cunoscintie si esperintie largi, zelu patrioticu si o
predomnire de sine, fara de care nice o pertractare mai asie-
diata despre intrebările cele mai insemnate ale imperiului si

tierii, nici înaintarea intereselor materiali nu e cu putință. Condusă de astfel de spirit, iau succésu dietei a aduce în ființă unu sîru de proiecte de legi de forțe mare interese, cari prin aprobarea coronei au capelatu neatingibilă putere de dreptu și cari fiindu prevedute cu subscrierea proprie a p. n. Maiestatei Vóstre în tóte trei limbile tieriei, s'au petrecutu în cartea legiloru a Marelui Principatu Transsilvani'a.

Un'a dintre aceste legi procura natiunei române precum și bisericiloru gr. or. și gr. cat. aceeasi pozițiune de dreptu, carea o au natiunile și bisericele de já demultu recunoscute, în puterea dreptului de statu și carea pe lînga aplicarea constituțiunala va ajutá la întemeierea păcei interne între locuitorii tieriei de deosebita origine și credință.

De direcțiunea acést'a impacatóre mai e și o alta lege carea i sta acestei'a alaturea. Acést'a e legea despre întrebuintiarea celoru trei limbi ale tieriei în afacerile publice, o lege, carea principiulu egalei îndreptátri a tuturoru popóreloru imperiului, publicatu la suirea Maiestatei Vóstre pe tronul prin patent'a din 2 Decembre 1848 și de atunci susținutu nestramutat, au devenitu și aici în tíera adevéru.

Nu de mai puțină însemnată e legea despre înarticularea diplomei din 20 Octobre 1860 și din 26 Faurn 1861 decisa unanimu, cu aprobare veselă, tare și ne revocabilu, precum și legea despre modulu și felulu, cum au să se facă alegerile deputátiloru pentru senatulul imperialu prin diet'a Marelui principatu, Transsilvani'a.

Noi tinemu multu la acuisitiunea acestoru legi, cari desemna unu progressu cunoscutu, în desvoltarea naturală a vieții de dreptu nu numai a tieriei, dar și a imperiului, ce nu se lasa asiá lesne a se șuprime.

De cã inșă, în urm'a unor impregiurări nóue, aru fi de lipsă o stramutare ducatóre la mai bine, în un'a séu alt'a parte a acestoru legi, confessámu și noi principiulu generalu de dreptu de statu, în urm'a cărui, legi create constituționaliminte și sancțiunáte, iară numai pe cale constituțiunala potu fi esplicat, schimbate séu radicate.

Candú dámu noi acést'a dechiaratiune provocata de cunoscinti'a jurstáriloru presente și purtata de spiritulu impacatoriulu obvenirei, ne sta înainte ochiloru realitatea unei nóue încercări de opulu celu mare de pace, pre care Maiestatea Vóstra în speranti'a plină de încredere de unu succésu ferice lu a ti vestitu, cu privire la Transsilvani'a prin respriptulu din 1 Septemvru, iară în estindere mai mare pentru imperiulu întregu, tuturoru popóreloru Monarchiei, prin Manifestulu din 20 Septemvru 1865.

Insufletita de simțiu sacrificatoriu și impacatoriu, precum Maiestatea Vóstra asceptati acést'a dela credințioșele Vóstre popóre, natiunea saséșca cea prea credințioșă și prea supusă, cugetandu la credința și alipirea cea nici candú, nici bateru clatinanda, cãtra serenissim'a casa imperatésca, va urmá și pe drumulu acest'a nou, provocárei ce i s'a fácutu, tare în credință și credințioșă convingeriloru ei.

Cu câtu e mai curatá voi'a și cu câtu e mai sinceră nișuinti'a de a înaintá opulu unei complanări adevérate, și în onóre cagetate între natiunile tieriei, precum și între regatele și tierile imperiului întregu, între marginile legaleloru loru cercuri de activitate, cu atátu mai puțin se póte desface de obligamentulu, pe care preceptulu moralu alu adevérulei, alu condițiunei celei d'antáiulu alu încrederei împrumutate, ni lu impune tuturoru.

(Va urmá.)

Deputati alesi la diet'a din Clusiu.

Afara de cei ce s'au facutu amintire în fói'a nóstra s'au mai alesu în

Sabesiu (Scaunu): Consiliarulu de curte Iacobu Bolog'a și Dr. Trauschenfels; suplenti: Fried. Leonhardt și Georgiu Baritiu; Sabesiu (cetate) Consil. trib. sup. Aug. Lassel și cons. trib. sup. Mich. Binder. — Brasiovu (Districtu) secr. magistr. Franc. Brennerberg și secr. mag. Iuliu Brennerberg. Brasiovu (cetate) jud. dist. Frid. Bömches și secr. mag. Fried. Wächter. Cincu mare: advoc. Wilhelm Bruckner și Henr. Hänér; supl. paroch. Fried. Serafin și Dr. de med. Schwarz. Noerichiu: Jud. reg. Lud. Herbert și jud. proces. Wilh. Drotleff; supl. assessorii Mangesius și Dörr. Cetatea Bistriti'a: senatorii Decani și Flugér. Mediasiu Scaunulu: secr. trib. Graezer și Briesfeld; supl. Graffius. Cetate Lud. Binder și Carolu Maager; supl. Dr. Klein și Carolu Schnell. Sighisíor'a Ios. Gull și Cons. de curte Zimmermann; supl. Wagner și Wultschner. — Comitatalu Clusielu Carolu Zeyk și Iosifu Hoszu. Cetate Laurentie Mico și cont. Nicolau Lazaru. Comit. Turdei: Lad. Tisza și b. Carolu Huszár. Comit. Dobacei: Franc. Ocsvai și Ios. Hoszu. Alb'a Iuli'a: Georgiu de Szaboszlai și bar. Gavr. Kemény. Scaunulu Ciuculu: Mich. Mico și Grigoriu Mihály. Scaunulu Odorheiului: cont. Ivan Betlen și bar. Rauber. Com. Albei sup.: Cont. Gabr. Betlen jun. și Fr. Pocsá. Colosiu:

ases. la tabl. reg. Topler și jud. localu Pethe. Szék: bar. Ioann Bánffy și Sam. Felszegi. Gherla: Gregoriu Simai și Salam. Gajzago. Kezdi Orbai Szék: Tury Gergely. Szépy Sz. Gyorgy: bar. Szentkereszti și Daniel Vida. Sepsí și Miklosvárszék Moise Berde. Olahfalu: Caroly Both și Ioann Gal de Hilibu. Ogn'a: Carolu Timár și Alessandru Szóts.

Diet'a croato-slavona.

În 12 Noemvru s'a deschisu diet'a Croato-Slavonie. Proposetiunile regesci suntu 1. discutarea diplomei din Octomvru și a patentei din Faurn; 2. finirea obiectelorú ne-decise în diet'a din urma; 3. cestiunea uniunei; 4. încoronarea, diplom'a de inauguratiune, dupa aceea tramiterea de ablegati la Pest'a. Cestiunea Dalmatiei remane cá cestiune deschisă pâna candú voru fi regulate cestiunile de dreptulu de statu ale Croatiei fatia cu monarchi'a întréga. Deputatii din confiniile militari siedu în dieta la olalta.

Revenindu asupr'a rescriptului în care se cuprindu cele patru puncte de mai sus, pentru cá sa nu-lu reproducemu întregu scótemu numai unele passagie. Cu privire la punctulu celu d'antáiulu se dice: „Noi suntemu convinsi, ca voi nu va veti închide înainte acelorú considerári, pre cari le-amu depusu. Noi în partea cea dintáiulu a rescriptului Nostru regescu din 8 Noemvru 1861 în privinti'a afaceriloru celorú mal înalte de statu, cari atingu în egala mesurá tóte tierile monarchiei nóstre.

În adevéru e o necesitate ne evitabilă a tempului, ca de aci înainte reprezentanti popóreloru se conlucre decidiendu nu numai în legislatiunea regatelorú și tierilorú singuraticé ale tierilorú imperiului Nostru, ci și în cea a monarchiei întregi.

A trei'a propozițiune, ce se reduce la referințiile regatulu triunitu cu Ungari'a dice:

„Ce se atinge de decidera dietei din urma despre referințiile cu regatulu nostru Ungari'a — Ne espimámu viia dorință, ca deslegarea cestiunei acestei'a, care va veni la desbateré și în diet'a ungrésca se urmeze în scurtu tempu pe calea întielegerei între ambele diete.

Diet'a ungrésca care are a se aduná pe 10. Decemvru a. c. va avea tocm'a cá cea din 1861 cu deosebire de a prepará inauguratiunea nóstra cá rege alu Ungariei, Dalmatiei, Croatiei, și Slavoniei și cu ajutoriulu lui Ddieu dupa primirea diplomei inaugurale a o și pune factice în lucrare. Ve provocámu pre voi credinciosiloru a purá forțe de tempuriu de grijă, ca acestu regatu alu nostru sa fia reprezentatu în acea dieta (ungrésca).“

În 14 Noemvru s'c alesu presiedinti a cinci comitete în persónele: Comitelui supr. Kukuljevic, Eppului Kralj, bar. Levin Rauch, Eppului Stroszanayer și cardinalulu Haulik.

Deschiderea s'a fácutu de banulu Croatiei cá reprezentante alu regelui, în modulu celu mai solemnulu. Spiritulu predomnitoriu în dieta séu celu puțin în majoritatea deputátiloru este cu totulú antidualisticu și pentru solidaritate cu popórele Austriei.

Dev'a 1 Novembre. Domnule Redactoru! Fiindú eu unulu dintre membrii români în comisiunea pentru alegerea deputátiloru dietali, amu petrecutu cu atentiune seriósă totu decursulu alegeriloru participandú împreuna cu ceialalti membrii. Alegerile s'au întemplatú în 8 și 9 stílu nou a curentei aici în Dev'a, și în 11 și 12 în Santamari'a de lînga Hatiegu. Numerulu Censualistiloru, seau a celorú cu censulu de 8 fl. a fostu forțe micu; ear nobilimea, afara de Dobreni — votisandú pentru Magiari, amendoi deputatii au esítu magiari (Contele Kun Gothard din Geoagiu, și Par'a Antal Vicecomitetele din Silvasiulu de Josu. — Erá unu ce tristú și durerosu a vedé multimea de nobili români împártita în dóue castre inimice prin korteskedesirurile aspirantiloru! Erá într'adeveru unu aspectú înricosiatú vedîndú-i înainte scrutinulu a se rumpe de trupulu selu sanatosu! a se lepadá de barbatiú esíti din sângele seu, și a-si rumpe limb'a în pronunțierea numelui strainu.

Inteliginti'a magiara cu privire la alu 2-le deputatu, erá împártita înca în dóue tabere, partid'a Comitelui supremu avendu multă influință și prin ampoiati, au invinsu pre cea a ultraistiloru ce avú designatu pe cunoscutulu Makray, dar numai cu 180 voturi au avútu mai puțin decátu Par'a Antal din partid'a contraria. Partidele a une-ori páreau tare invrajbite, și inversiunáte. În urma terminandú-se alegerile, membrii români din Comisiunea alegatóre înainte de a fi scrisu scrutiniulu, participarea loru și au legat'o de omagial'a reverință cãtra Manifestulu Imperatésca din 20 Sept. cu rezervarea continuitatei de dreptulu natiunei prin legile de dieta din 186³/₄ aduse, și de Maiestatea sea sancțiunáte. Ace-

s'ă e pe scurtu cursulu alegeriloru de deputati in acestu comitatu. —

Din Comitatu Hunedórei in 1/13 Nov. Inca câte-va zile și diet'a cea renumita dela Clusiu — are a se incepe. Cu câtu inșă ne apropiem mai tare de diu'a deschiderii, cu atât mai tare ne vedem ingreunata situațiunea patriei nóstre. Amu ajunsu că însuși plugariulu dela tiéra dotatu a trăi in linisce și pace, castigandu-si pana de tóte zilele intru sudórea fetei sele ingrijatu de sórtea și viitorulu seu sa se întrebe astadi : „Ce va mai fi ? Ce sórte mai ascépta pe multu probat'a nóstra tierisióra ? Ce loviri și dile grele mai ascépta pe natiunea româna, carea dupa atâtea suferinție din secolu se vede iarasi aruncata cá frunz'a pe apa in mân'a sortiei ?“ Lasu inșă la o parte ieremiadele, candu acelea și de altmintrea nu ne potu ajutá astadi.

Me voiu încercá a descrie, fia baremu numai in estrasu, modalitatea alegerii deputatiloru din Comitatu nostru Hunedórenu, (deca totusi și asemenea alegeri se mai potu numi alegeri), tînute in 8—9 in Dev'a, și 11—12 Nov. st. n. in Santamari'a — lângă Hatiegu. In conferinți'a din 31 Octobru n. tînuta in casele pretoriale din Dev'a, in care fuse precum veti fi întielesu reprezentati și Români de minune, adeca între vre-o 80 Magiari, 8 Români, se decise a se alege de deputati pentru diet'a fiitóre : Conte G. Kun, și A. Para, amendoi magiari. Respectámu persónele, nu avem de scopu a face nici o reflexiune in contr'a loru căci nu avem de lucru cu personalități, și cu atât mai puțin avem a întrebá de programulu domnialor; întrebámu numai : cum se potrivescu astfelu de decisiuni aduse in casele pretoriale comitatense, in presinți'a toturor amplotiloru comitatensi, — cari au a mâna totdeodata și poterea esecutiva, cu aceea ce ne place a numi „libertate constituțională“? Destulu atât'a, ca fiecare Szolgabireu și primesce instructiunile strictissime a c nluera pentru alegerea celoru destinati, și asiá fratii magiari reusira triumfatori — fára nici o greutate, fára nici o opusetiune. Inchipuiesca-si aci cetitoriulu cate voru fi mai urmatu, ajunga numai, ca Români toti priveau la aste scene gretióse cu unu sange rece, fára nici unu spiritulu, fára nici o miscare, căci cine amaru aru mai fi și cutediatu a se espune și a se aruncá intr'o lupta, in care perderea și asiá se vedea sigura, candu chiaru factorii poterei esecutive și luasera misiunea asupra-si spre a scóte de deputati pe cei designati de ei. Apoi pre la noi și asiá s'a latitu vestea in lume, ca cu 19 Novembre, candu adeca se va deschide diet'a din Clusiu, inca n'o sa fia sfersítulu vécului, și ca lucruri seversite pe asemenea căli, cu asemenea apucaturi cavaleresci n'o sa aiba dile pré multe, celu puțin semnele nu cobescu nici unu bine. Deci alegerile se incepura mai antáiu la Dev'a, apoi la St. Mari'a. Fia care Jude procesuale și aducea pe alegatorii sei cá pe o jertfa placuta, și astfelu au reusitu cu maiortatea voturiloru cei designati : DD. Cont. G. Kun și Vicecomit. A. Para, amendoi magiari. Intre Magiari au mai fostu inșă o alta partida a lui Makrai, pentru care votizau o parte dintre nobilii Români cáror'a candidatulu lea fostu promis a isprávi multe bune și frumóse la dieta, și o parte a celoru magiari cari nu sciu sub ce cuventu vreau sa tréca de liberali. Dintre români inca au capetatu preste 500 de voturi Prea ven. Protopopu alu Dobrei de Crainicu, carele deca votisarea erá cum trebuia sa fia, — atunci de siguru aru fi reusitu cá deputatu. Eu credu ca pe asemenea cale nici Domnii nostri alesi de deputati nu si voru arogá vre-o onóre prea mare de unu felu de incredere a poporului. Deci Dloru, deca in celu mai mare Comitatu transilvanu alu Hunedórei, locuitu aprópe de 180,000 de Români, fatia cu unu numeru prea micu și neinsemnatu de Magiari, nu potu Români alege nici unu singuru deputatu baremu, apoi, en spuneti-ne de unde se póta ei alege deputati români ? Se vorbesce ca asta dieta aru avé de scopu totodata încercarea de impaciuire a natiunitátiloru transilvane, pe care totu Românu adeveratu o doresce din sufletu. Deci deca noi chiaru vrendu, nu potemu participá la dieta, apoi en spuneti-ne cum, cine, și pe ce cale ne póte mijloci o pace onorifică ? Amu remané indatorati cu multa recunoscintia fratiloru Magiari, candu ne-arú resolvá acésta întrebare sincera.

Fratiloru Magiari li se deschise și astadata o ocasiune binevenita de a castigá inimele Românilor, cari suntu totdeun'a gat'a a le intinde mâna fratiésca, nu inșă cá nisce sclavi mersiavi, ci cá cetatieni liberi, căci unde se mai afla inca fia numai umbr'a de suprematia, acolo cuventulu de fratieta devine numai o ilusiune, devine numai de proverbu batjocosu, dupa cum dorere devine astadi la noi din di in di.

Fratii Magiari ne spusera cu ocasiunea unor discursu private, sub tempulu votisárei, ca densii au lucratu intradinsu pentruca deputatii Comitatu nostru sa fia ambii Magiari, numai pentruca și noi amu lucratu astfelu la an. 1863, candu a-

deca și noi aleseramu numai Români; va sa dica asta alegere s'aru fi intemplatu din resbunare, pe ungoria „bosználás“. Tristu lucru, candu chiaru actiunile de pace inșă s'aru incepe cu resbunári. Dealtmintrelea noi ne-amu fi inoitu și bucuratu candu fratii Magiari aru fi facutu astadi totu aceea ce a facutu Români la '63. Ba ne-amu fi prea muliamitu deca in diet'a dela Clusiu fiitóre amu fi potutu fi in acea proportiune reprezentati dudu cum au fostu d-loru in diet'a din Sabiu. Unu singuru Românu s'au fostu alesu prin voturi magiare, și densii astadi totusi se bucura de voturile Românilor castigate nu prin aceea ce dicu d-loru korteskedés, ci prin pressiunea poterei esecutive, candu Români și de altmintrea se simtu apásati prin legea electorala cea castica dela an. 1791.

Ne dóre inim'a și ne pare din sufletu reu, candu ne vedem siliti a enará unele cá aceste, — fapte lipsite de ori ce logica sanatóta, chiaru din punctu de vedere magiaru. Ne pare reu inșă, nu pentru ca ne-amu vedé caus'a nóstra cea sânta natiunala periclitata, căci romanulu au vedítu alte timpuri multu mai grele și mai fatale decátu aceste, ci pentru ca amu fi doritu a ne vedé candu-va și noi referințiile nóstre regulate, a trăi in pace și armonia cu vecinii nostrii, lucrandu cu poteri unite, umeru la umeru spre fericirea patriei nóstre pe carea ne'ntielegerile natiunale, lacomi'a de supramatizare au inpins'o acolo unde o vedem astadi.

Se nu uitu a insemná aci, ca in comisiunea pentru cullegerea voturiloru au fostu denumiti și români, dintre cari trei inși au predatu Il. Sele Dlui Com. supr. Br. de Nopcea, ca presiedintulu comisiunei dupa finirea alegeriloru o declaratiune in scrisu, in acelu sensu : ca densii din omegial'a referinția cátra pré inaltulu rescrisu alu Maiestatei Sele preabunului nostru Imperatu și Principe, și din deosebitulu respectu cátra persón'a Ilustritatei Sele au luat parte la acea comisiune, acést'a au făcut'o totusi numai pre lângă rezervarea dreptulu de continuitate in privinți'a celoru concluse in diet'a dela Sabiu in an. 1863, și sancționate de Maiestatea Sea.

In Hunedór' inșă s'au saversítu alegerile in Septemân'a trecuta, alegandu-se pré câtu amu întielesu DD Dr. Petco, Advocatu, și Judele processuale Benedicti.

Vingardu 14/11 1865. Onorata Redactiune ! In 11, 12 și 13 Novembre c. n. s'a tînutu alegerea de deputatu din 5 cercuri pentru alu doilea deputatu din Comitatu Albei inferiori in comun'a Vingardu. — Alegerea a succésu D. vicecomite Boeru dela Ajudu. Români a fostu tare nedisciplinati, din cauza ca inteliginția s'au retrasu cu totulu dela alegere, încátu bietii tierani nu sciau ce se faca. Fratii Magiari vîndu-le ocasiunea binevenita, ba retragandu-se și membri de romanu din comisiunea electorala, a pusu in candidatiune pe Domnulu mai susu numitu, cá Românu, căci le-a fostu téma, ca deca voru candidá vre-unulu din partea D-loru nu voru capetá voturi și dela Români, cari in cerculu acést'a de alegere aru fi fostu in maiortate absoluta, cu tóte ca toti nemsiorii, din cari partea cea mai mare n'avea nici haine pe densii a luat parte la alegere, pentru care binefacere li s'a și platitu bine, tractati fiindu cu vre-o trei buti de vinu și nelipsindu-le nici band'a de tigani și stégulu uniunei. Români cari a venitu, — inșă partea cea mai mare s'au retrasu remanandu acasa, nu sciau ce sa faca, cu deosebire judi comunali erau in cea mai mare perplesitate, temendu-se, ca voru fi depusi, și ce erá sa faca, trebui sa deé și densii voturile D. candidatulu, numai tinerulu jude Hatieganu Tom'a dela Sieusi'a fu in stare a resistá la amagirile Domnului Acosi Sándoru, și n'a voitn a dá la nimenea votulu seu. — Sperati și amagiti parte a datu votulu dlui vicecomite parte s'au dusu cu inim'a inghiatiata, vedindu bucuria cea neinarginita a fratiloru Magiari și a nemsioriloru.

Suntemu indreptatiti a crede ca Dlu vicecomite, cu tóte ca fu candidatulu din partea fratiloru Magiari, cari i au și datu tóte voturile, de-si nu s'au bucuratu a le castigá intru asemenea mesura și de la consangeniului sei, cátra cari s'a declaratulu de romanu totusi va delaturá pat'a (? Red.) acést'a cu ocasiunea dietei, și nu va umblá pe căi retacoite de frati sei ceilalti reprezentanti ai natinnei sale la fiitóre dieta.

Fratii Magiari a luat cu toti parte ba ce e mai multu din Belgradu toti cersitorii, baisamu le-a fostu téma ca Români, deca voru veni la alegere voru face maiortate. Ne-fiindu inșă nici unu Românu de incredere in comisiune nici nu i potemu sci cu numele și asiá trebuie sai tacemu. In comisiunea verificátore iara a fostu ei de ei. La votisare sta 2-3 la usia și bietii tierani intrá inlantru strigati fiindu cu numele, și la întrebare ca pe cine voiescu, deca si dicean ca nu sciu, esindu afara erau indata gat'a solgabiraele și alti asistenti cu vorb'a „bade pe d. Boeru, ca toti l'au alesu pe densulu date inapoi, ca-i romanu.“

Ce e mai multu se dice, ca aru fi oisu D. Biro ca vinulu e dela D. Gaitanu elu aru fi disu sa lu imparta la alegatori, insa afara de Ungurii dela Barabanti si vre-o câti-va nemesiuti, si toti Sasi din cercurile de alegere Români n'a voitu sa iee parte.

(Cr.) **T'emisió'r'a** in 31 Octob're 1865. Cu câtu mai tare se apropia diu'a alegerii ablegatorilor, cu atâtu cresce si ingrijirea fratiloru nostri magiari, incâtu astadi lipsiti de tóta speranti'a in privinti'a candidatiloru sei, cu comitatensii cu toti se folosescu si de cele mai dejosítore mijlóce, ba multi seracii uitandu-si de deplorabil'a loru stare economica, totu mai tare se ingrópa in detorii — numai cá sa eschida pe romanu dela dieta si si monopoliséza dreptulu de legelatiune.

Astadi, cu totu dreptulu potemu dice, ca in Comitatu nostru, éra deschilinitu in cercurile de alegere alu Becicherecului micu si Orczidorf (Cocot'a,) dela 20 Septemvre in cóci, a ajunsu „Tíer'a lui Pap-János.“ Resiedintiele domniloru de pamentu — suntu birturi (d. e. Remete) si amploiatii dominiali birtasi. Nu-i comuna, carea se aiba din partea candidatiloru sei straini (Ambrozy (?)- si Onosy (?)) spre dispusetiunea locuitoriloru sei câte-va acove de vinu si rachiu, ba cei mai multu, chiaru si in locurile destinate pentru conscrierea alegatoriloru stau Româniloru nostri podrumurile deschise, numai si numai cá se-sivenda sufletulu. Acést'a inse bine o vede Românu, cáci fratii nostri, pe de alta parte. pe cei ce nu-i potu corupe, li amenintia cu „Varmégýia“, — li rumpu flamurele române cu inscriptiunea candidatulu loru românu, precum s'a intemplat in Bucovetiú, — pe preofii cei ce mergu cu crucea in frunte si arata poporeniloru sei lumin'a cea adeverata, ii botéza de „lázitók“ si i dechiara de „nebuñi“ — ii citéza pe la Comitatu (d. e. pre assess. consist. din Giród'a D. Ancu) apoi acolo ii mascarecu dupa placu, — trimitu in urm'a loru comisiuni investigátore, costatatóre éra numai din masinele loru, iau protocóle mincínose cu ómeni de ei imbátati; (ca in Bucovetiú si Gyirok) judii cercuali (cum suntu: Deschan, Hoffstádtner, Dragány — s. a.) insii ducu flamurile magiare cu inscriptiunea cutaru-i bravu — séu neamu de a comitelui supremu, si le infigu in contr'a vointiei poporului la fiesce-care casa comunala dicendu ca acést'a e „p o r u n c ' a“ dela comitatu. Tóte aceste se facu numai cá se infrixe poporulu, pentru cá sa se lase de a luá parte la alegere, séu de va luá ca sa-lu cástige in interessulu loru, instrainandu-lu cu totulu de cátra increditiu si despoindu-lu de celu mai frumosu dreptu ce-lu posiede sermanulu Românu. Ear candu merge poporulu cu vre-unu preotu in frunte a dá protestu la locurile competente, acolo mit'lu intempina cu mustrári si asprime, inchieindu cu parintescile cuvinte: „nu Vladic'a vostru — nu Protopopii vostru — nu popii vost'i voiescu binele vostru, ci noi!“ si asiá apoi seraculu românu se reintórna nemangáiatu la vét'r'a sea aceptandu insultári preste insultári dela parinti acesti adeverati ce striga in gur'a mare „dreptate — egalitate — si frátietate“ Asiá pricepu si esplica Domnii nostri magiari „libertate de alegere.“ Noi deci credemu, ca in zadaru dara umbra spaia câte cu patru cai la cârutia din satu in satu, dela popa la popa, si da tracte preste tracte pe sém'a poporului, — in zadaru se infigu flamurele străiniloru in fruntile caseloru comunali române, in zadaru se interponu comitatensii cu autoritatea loru oficiala si presiedintii comisielor conscrietóre de alegatori, precum d. e. D. Varg'a postariulu in cerculu Orczidorfului carele dice alegatoriloru celoru ce vinu a se inscrie: „sa nu alegeti voi cum-va pe Babesiu, cáci elu a adusu stamp'a si finantii in tíera“; pentru ca — pe de o parte procedur'a acést'a neomenósa a fratiloru magiari, ear pe de alta parte ranele de atâtea ori infipte sermanulu românu, tocmai de acesti domni, cu multu suntu mai adenci, decátu sa le póta domnialoru acum, nu cu câte-va buti de vinu si rachiu, ba nici cu tóta avérea loru cea prin sudórea românu cástigata — astupá, si românu acum e destulu de coptu si nu-i va mai trebui astu felu de tutori, ce cu sil'a ii pune in gur'a numele unui candidatu carele nici candu nu s'a interesatu de sórtea românu, ba dóra mai multu l'a apesatu. Românu astadi nu-i asiá de prostu cá sa créda ca vre-unu fiu alu seu a nume, unu Babesiu séu Mocioni aru fi adusu in tíera stamp'a si finantii. Numele unui Mocioni, unui Babesiu e cu multu mai adencu infiptu in inim'a românu, decátu sa-lu póta desradaciná séu petá cu votu de neincredere apucaturile si barfelele unoru ómeni rei. Astadi se intréba; românu de unde deodata atát'a amicia — atát'a grati'a — atát'a afabilitate din partea domniloru de pamentu, — precandu totu acesti'a mai pe anu — anutiertiú ii vindeau gráulu câte cu 20 fl. mai scumpu si mai eu grele conditiuni decátu speculantii jidani. Apoi si capaii cei

intrebuintiéza domnialoru spre a vená voturile românu, suntu mai totu numai nescie lepadáturi de ómeni. E de mirare ca domnialoru nici acum nu cunoscú deplinu poporulu românu. Ei fórte se'nziala candu cugeta, ca astfelu de ómeni suntu in stare a corupe si a amági poporulu, séu ca déca beá si manca românu la mas'a ce i se asterne acum pretotindeni din partea domnului, ca dóra i-a si cumperatu sufletulu, cáce românu candu manca si bea, ce i se imbia nencetatu, totudeodata cugeta: „destulu a mancatu si domnu dela mine“ si afara de aceea dice „nu-i bolendu celu ce manca 7 pâñici celu ce ile dá“; ear la tempulu seu suntemu convinsi, ca românu si-va implini sânt'a detorintia, ce o are cátra sâñgele seu. —

Pest'a. Dupa cele ce aducu diuarele dela Pest'a, pe acolo se vorbesce tare de restaurarea regimului parlamentariu cu ministeriu respnsabilu. Curiosu lucru este ca in Franci'a se sciea déjà cine aru fi de a se designá de fiitorii ministrii, pâna candu in Pest'a inea nu se scieá nimic'a. Acesti'a aru fi: Sennyei, Deswffy, Bartol si Eotvös. — In dilele trecute au fostu la Eötvös o consultare, la care au luat parte vre-o 100 de deakisti. Intre alte s'a hotáritu cá presiedinte alu dietei sa fia Carolu de Szentivanyi si vice presiedinte Iuliu Andrassy. — Unu curiosu care iarasi si are insemnatea sea suntu cele intemplate cu ocaziunea unei candidári a unui Schwarz, carele vrendu cu ori ce pretiu sa conlucre pentru fericirea natíunei si a patriei sele magiare si in a preste voi'a noiloru sei conationali intrebuintá ori ce mijlóce, numai sa devina deputatu. Pentru cá sa ne intipnimu câtu de moderati suntu atari ómeni in folosirea medioloru, sa audimu ce dice amicul lui Schwarz, Henselmann: „Le vomu aretá noi cá Hindostanulu, Calcut'a si Petropolea trebuie aduse in legatura cu curtea drumului de feru edificanda in Theresienstadt, si déca nu altmintrea, pasindu preste cadavrele acestei coterii (Deak, Kemeny, Eötvös) in templulu libertátiei si independintiei“. Gimnastii si scolarii din clasele reale s'aru fi prinsu in loculu caltoru la omnibusulu in care purcesse Schwarz acasa. Se vede ca pe acolo popularitatea si adí se cástiga prin frase estravagante si infiorátore. (Diuarele mai próspete povestescu altu felu despre acást'a).

Nr. 50—2 **Citatiune edictala.**

Ioann Mateiu, din Brasiovu, de legea gr. or., care óp optu ani si mai bine a parasitu cu necredintia pe legiuit'a vas sotia Marin'a Bucuru Stinge, totu din Brasiovu si de legea gr. or., prin acést'a se sorocesce, cá, dela dat'a de josu in terminu de unu anu si un'a di, sa se infatisieze inaintea Scaunulu Protopopescu, I. alu Brasiovului, cáci la din contra se va dá hotárire la acti'a sotiei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 25 Octob're 1865.

Iosifu Baracu, Protopopu.

Nr. 52—1 **CITATIUNE EDICTALA.**

Ann'a Magurénu din Dieci, Comitatu Aradului in Ungari'a, care acum de siepte ani, cu necredintia au parasitu pe legiuitulu seu barbatu Eliseiu Cotoiu docente in comun'a Ciurulés'a, comitatu Albei de josu in Transsilvani'a; prin acést'a se provóca, ca dela dat'a de josu in terminu de trei luni de dile, sa se infatisieze negresitu inaintea forului subscrisu, cáci la din contra procesulu divorciale asupra-i pornitu, se va decide si fâra de ea, in intielesulu SS. Canóne ale Bisericeii nóstre gr. orientale.

Dela Sc. protopopescu gr. or. alu Zlatnei de josu.

Abrudu in 16 Oct. 1865.

Ioanne Gallu, Adm. protop. gr. or.

Insciintiare.

Subscrisulu, care s'au bucuratu in restempu de 17 ani cá arendatorele Hotelului la „Curtea Mediasiuului“ de a fi onoratú din partea on. publicu cu concurinti'a sea, are onóre a face onoratulu publicu cunoscutu, ca cu inceputulu lunei lui Iuliu a. e. si-a arangiatu Hotelulu seu, in cas'a sea propria in strad'a macelariloru (Fleischergasse) Nr. 18. sub firm'a „Hotelu Bucuresci“, in care prelânga unu servitiu promptu se afla cele mai bune si estine beuturi si mancári, si care totdeodata e provediutu cu mai multe odái bine mobilate, cu grajduri bune pentru cai si siopuri pentru trasuri. — Sabiiu in 30 Oct. 1865.

Savu Lobontiu,
proprietartulu „Hotelului Bucuresci.“

Nr. 28—5

De Limbriku Kordelatu. (Verme anilario, Handwurm)
Vindecá fără durere si pericolú in 2 ore Dr. Bloch in Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslusiri se dáu prin scrisori francate. — Medicamento ku modulú intrebuintárii se trimite ku postá